

## NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: Vest-Hyder.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Vennesla.

Emne: Skav

Bygdelag:

Oppskr. av: Olaf Hagen,

Gard:

(adresse): Grovane.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

## SVAR

En kjemmer ikke noe særskilt navn under ett for de forskj. slags for tilsammen høyet. Skav har vært kjent her i bygda, men i liten målestokk sammen med andre for.

Skogshøy har vært av den aller største betydning for gammelt av.

Kjemmer en gård, åkerland, hvor de hadde hele 14 Skogløver å fylle, og dertil kunne også selles endel høystakker. Derfor må en regne med at det bore i mer sjeldne år ble tale om å skave.

Sk tømme er kjent fra før: å saule kviste, særlig bjørk, til burskaper. Å saule lyng har også vært kjent. Det ble da særlig i vårknepe det ble tale om å få tak i noe hjelpesfor.

Under siste verdenskrig var det vanskelig å skaffe nok høy. En del flyktet satte så vel tak til å skave litt rånebark til hjelp. Ellers kjemmer jeg ikke til at det r noen her som skaver bark.

En bøyer verbet her: skave,

skave (pr.) - skavle (imp.) - skavt (part.)  
 [En mann fra Valle (Aust-Agder) forteller  
 at ordet böyes der: skava-skjev-skov-  
 -skavi. Der er skaving enda kjent]

Om nevnt har det vort like i  
 bruk å skave her i bygda. De talle  
 kanskje mest om bork her: raïnebork,  
 alnebork, og har vort hjelpefor.  
 Raïn var best, sier de fleste. Alm  
 også fin, men mer sjelden. Selj og  
 lind. Om lindelaun heter det, at det  
 var godt, men at det alle vanskelig  
 å få kjernet flåen. Ospa er ram.  
 Ellers nyttes en einerloge som hjelpe-  
 for. La einerkviste i ei bølge, og helte varmt  
 vann på. Kjøene likte det. Og lauing!  
 Det var vanlig på hver gård. Opppå  
 Voreland hadde de ei skogløe som  
 utelukkende ble brukt til lau,  
 ikke til høy. Lauet i kjerver. Soriq asp.  
 Bjørk også fin. Mange gav kjøene lauv-  
 bytte. Ribbet (her rabbe) bjorkelaun og  
 helte varmt vann på. Litt salt og  
 kanskje litt mel. Spør om ikke kjøene  
 likte det! Lind gav fin farge på  
 smør. Gulrøtfarge ble gjerne brukt  
 som farge. Ellers var jo smørfarve fra  
 apotek vel kjent på hver gård.  
 Men det var borken: Jeg husker vi  
 hadde en saen som var blitt så gjuk<sup>x)</sup>  
 Ho gamle Tomine sa vi skulle finne  
 noe brakall-bork. Jo, vi gjorde det,  
 kakke den, og helte litt i saenen.  
 Og straks så var saenen helt bra igjen  
 [Brägän, sier vi her]

x) Forstoppelse.

Koe roer helst rim som forkeller om borken har jeg ikke funnet resten av i bygda.

Det var ku og femmer som fikk skav, ikke hest. Om en ikke abhurat fikk mer melk ved foring med skav, så skulle det bli god melk. Men askeborken måtte en være varsom med, så ikke melka skulle bli rann.

Pedskap: Kniv, bandekniv og vanlig lja. En har ikke fast spurt at de tidligere hadde redskap spesielt anv. til dette formål. Heller ikke noen spesiell framgangs måte synes vor kjent. Så vidt jeg har forstått tok en ikke større tre, bare mindre, tykke.

Det har ikke lyktes meg å finne noen i bygda som selv kan huske at der har vært skavet bork til før, selv ikke to 85-åringene.

Foringa i eldre tid er et kapittel for seg. Ofte skulle det være ille å se dyrene når det var mest av våren. Skanhøyet var magert, og det var vel også minste laget.